

A TANTÁRGY ADATLAPJA

A fordítás elmélete

Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvészeti és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalmi tanulmányok
1.7. Képzési forma	Nappali tagozat

2. A tantárgy adatai

2.1. tantárgy neve		A fordítás elmélete				A tantárgy kódja	LMM2220	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Benő Attila, egyetemi tanár					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Benő Attila, egyetemi tanár					
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	K	2.7. Tantárgy típusa	Tartalma szerint A tantárgy jellege (kötelező/választható/fakultatív)	DF V

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	36	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					55
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					55
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					30
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					2
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszáma					146
3.8. A félév összóraszáma					182
3.9. Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	- Alapvető nyelvészeti terminusok ismerete - Szakedolgozatírási készségek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tanterv szerint)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CP3	Professzionálisan kommunikál a kutatási és szakmai környezetben
CP4	Tudományos kutatást végez
CP8	Információk szintézisét készíti el
CP15	Alkalmazza a tudományos módszereket
CP23	Alkalmazza a kutatási etika és a tudományos integritás elveit a kutatási tevékenységek során
Általános kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CT1	Csapatban dolgozik
CT3	Kritikusan viszonyul az információkhoz és azok forrásaihoz
CT4	Interkulturális kompetenciára tesz tanúbizonyságot

6.2. A tanulmányi program sajátos tanulási eredményei (a tantervből átvéve)²

A tantárgy által megcélzott tanulási eredmények		
Codul competenței	Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)

¹ A képzési program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy általános kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében a teljes megfogalmazást kell átvenni – a kompetencia kódjával együtt –, pontosan abban a formában, ahogyan az a tantervben szerepel, módosítás nélkül. Ha a két kategória közül egyikből sem kerül átvételre kompetencia, akkor a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

P2, CP3, CP5, CP6, CP9, CP11, CP12, CP14, CP15, CP19, CP24, CP25, CP26, CP27	Ismeri a magyar kultúrában megjelenő nyelvi és jelenségek történetét, és a magyar kultúra kontextusában kritikusan viszonyul ezekhez	Képes a nyelvészet fogalmait megfelelően alkalmazni, továbbá tudományos vagy irodalmi szövegeket elemezni, felülvizsgálni és megfogalmazni.
CP2, CP6, CP11, CP12, CP19, CP26, CP27, CT3	Ismeri az általános nyelvi jelenségeket, valamint a magyar népi kultúrát	Ismeri a magyar nyelv és kultúra legújabb elméleteit és módszereit
CP3, CP17	Szerzői jogra és kapcsolódó jogszabályokra, valamint az adott területre vonatkozó jogszabályokra vonatkozó ismeretek.	
CP8, CP14	Ismeri a magyar nyelv és irodalom területéhez kapcsolódó tanulmányi és kutatási platformokat	

7. Tárgyspecifikus tanulási eredmények

Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató ismeri a fordításelmélet alapterminusait és kutatási módszereit
2. A hallgató képes a fordításokat kétnyelvűség függvényében értelmezni.
3. A hallgató képes önállóan elemezni a fordításokat az ekvivalencia szempontjából.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. Felismeri a szövegek jelentésösszefüggéseit.
2. Elemezni tudja a szövegek információszerkezetét.
3. Megfelelően használja a szaknyelvet.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Fordítás, jelentés, kontextus	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
2. Lexikai átváltási műveletek I.	A probléma felvezetése, fordítási gyakorlat	
3. Lexikai átváltási műveletek I.	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
4. Grammatikai átváltási műveletek	A probléma felvezetése, fordítási gyakorlat	
5. Tulajdonnevek transzferabilitása. Intézmény- és földrajzi nevek fordítása	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
6. Modális jelentések fordítása	A probléma felvezetése, fordítási gyakorlat	
Könyvészet Albert Sándor 2003. <i>Fordítás és filozófia</i> . Budapest: Tinta Kiadó, 2003.		

Benő Attila 2010. A fordíthatóság és a fordíthatatlanság kérdése. In: Gábor Csilla – Korondi Ágnes (szerk.) *A fordítás kultúrája – szövegek és gyakorlatok*. Kolozsvár: Verbum Kiadó, 9–22.
Benő Attila 2011. Modalitás, nyelvi kategorizálás, fordítás. In: Bárdosi Vilmos (szerk.) *Tegnap filológiánk mai szemmel*. Budapest: Tinta Könyvkiadó, 33–52.
Heltai Pál 2014. *Mitől fordítás a fordítás?* Budapest: Eötvös József Könyvkiadó. 17–108.
Klaudy Kinga 1995. *A fordítás elmélete és gyakorlata*. Budapest: Scholastica.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Fordítási hiedelmek. Fordítás és szövegtipológia. Közérthető, általános szövegek fordítása.	Problematizálás. Dialógus	
2. A műfordítás kérdései. Versfordítások értékelésének szempontjai	Szövegelemzés, terminológiai értelmezés, fordítás, értékelés, megbeszélés.	
3. Próza fordítás I.	Fordításbeli problémák megbeszélése. Stílusbeli sajátosságok felismerése	
4. Próza fordítás II.	Fordításbeli veszteségek tudatosítása.	
5. Fordítások értékelése	Közös értékelés.	
6. Tanulmányok fordítása	Terminológiai értelmezés, fordítások értékelése	
7. Publicisztikai szövegek fordítása I.	Fordításbeli problémák megbeszélése. Stílusbeli sajátosságok felismerése	
8. Publicisztikai szövegek fordítása II.	Fordításbeli veszteségek tudatosítása.	
9. Fordítások értékelése	Közös értékelés.	
10. Esszék fordítása I.	Fordításbeli problémák megbeszélése. Stílusbeli sajátosságok felismerése	
11. Esszék fordítása II.	Fordításbeli veszteségek tudatosítása.	
12. Összegzés. Fordítások értékelése	Megbeszélés. Értékelés.	
Könyvészet		
Albert Sándor 2011. „A fővényre épített ház”. A fordításelméletek tudomány- és nyelvfilozófiai alapjai. Budapest: Áron Kiadó. Chesterman, A. 2005. Problems with strategies. In: Károly, K., Fóris, Á. <i>New Trends in Translation Studies</i> . Budapest: Akadémiai Kiadó 18–28 Klaudy K. 1997. <i>Bevezetés a fordítás gyakorlatába</i> . Budapest: Scholastica.		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok	9.2 Értékelési módszerek	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	1. Megfelelő szaktudás	1. Kollokvium	50%
	2. Terminusok szakszerű használata		
	3. Szakirodalmi ismeret		
9.5 Szeminárium / Labor	1. Az ismeretek megfelelő alkalmazása	Szemináriumi tevékenység	25%
	2. Fordítási kompetencia	Zárthelyi dolgozat	25%

	3. Szemináriumi interaktív tevékenység		
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az előadás témáinak ismerete és az előadásokon való rendszeres jelenlét. A szemináriumokon minimum 80%-os jelenlét kötelező. A fordított szövegek benyújtása a szorgalmi időszak végén.			

10. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)³

	A fenntartható fejlődés általános ikonja

Kitöltés időpontja:
2026.03.20.

Előadás felelőse:

Beno Attila

Szeminárium felelőse:

Beno Attila

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató:

³ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.